

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/Issue 18 (Ekim/October 2024), s. 180-195.

Geliş Tarihi-Received: 10.10.2024

Kabul Tarihi-Accepted: 30.10.2024

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.240

Kral Şakir Resimli Kitap Serisinin Söz Varlığı*

Vocabulary in the Kral Şakir Picture Book Series

Bilal UYSAL*

Hakan AKTAŞ**

Öz

Bir dilin söz varlığı; o dilin ne ölçüde güçlü ve zengin olduğunun göstergesidir. Kişisel söz varlığı zengin bireyler; anlama, anlatma, kendini ifade edebilme, sosyal iletişim, akademik ve bilimsel yetkinlik gibi alanlarda daha başarılıdırlar. Bir dilin söz varlığı, bireylere dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri vasıtasıyla aktarılmaktadır. Bu doğrultuda Türkçe öğretiminde söz varlığı çalışmaları; belirli hedeflere yönelik ve planlı bir şekilde yapılmalıdır. Türkçe öğretiminin özel amaçlarından biri olan söz varlığını zenginleştirme çalışmalarında yazılı metinlerin de önemli rolü bulunmaktadır. Farklı yazarlar tarafından yazılmış kitapların söz varlığının tespit edilmesi, bulguların yorumlanması önemlidir. Bu çalışmada Varol Yaşaroğlu'nun 13 kitaptan oluşan Kral Şakir resimli kitap serisinin söz varlığını tespit etmek ve serideki söz varlığının Türkçe öğretime katkısını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış; çalışmada kitaplarda yer alan deyimler, atasözleri, ilişki sözleri, kalıplaşmış sözler, ikilemeler, terimler, yabancı sözcükler, yansıma sözcükler, argo sözler ve özel adlar tespit edilmiştir. 13 kitaptan 1340 deyim, 9 atasözü, 627 ilişki sözü, 4 kalıplaşmış söz, 480 ikileme, 1269 terim, 3036 yabancı sözcük, 78 yansıma sözcük, 13 argo söz ve 3457 özel ad tespit edilmiştir. Yapılan tespitler sonucu elde edilen sayısal veriler yorumlanmış ve kitapların Türkçe öğretime sunduğu katkı söz varlığı özelinde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil, dil becerisi, Türkçe öğretimi, söz varlığı, Kral Şakir.

Abstract

The vocabulary of a language is an indicator of how strong and rich that language is. Individuals with rich personal vocabulary are more successful in areas such as understanding, expression, self-expression, social communication, academic and scientific competence. The vocabulary of a language is transferred to individuals through listening, speaking, reading and writing skills. In this direction, vocabulary studies in Turkish language teaching should be carried out in a planned and targeted manner. Written texts have an important role in enriching vocabulary, which is one of the special aims of Turkish teaching. It is important to determine the vocabulary of books written by different authors and to interpret the findings.

* Bu makale, ikinci yazarın birinci yazar danışmanlığında hazırladığı "Kral Şakir Resimli Kitap Serisinin Söz Varlığının Türkçe Öğretime Katkısının İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, buysal@aku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7198-8760.

** Uzman, MEB Öğretmen, e-posta: hakanhoca07@outlook.com, ORCID: 0000-0002-3852-2395.

In this study, it was aimed to determine the vocabulary of Varol Yaşaroğlu's Kral Şakir picture book series consisting of 13 books and to determine the contribution of the vocabulary in the series to Turkish language teaching. For this purpose, qualitative research method was used in the study and the idioms, proverbs, relationship words, stereotypes, dilemmas, terms, foreign words, mirror words, slang words and proper names in the books were determined. From 13 books, 1340 idioms, 9 proverbs, 627 relationship words, 4 stereotyped words, 480 dilemmas, 1269 terms, 3036 foreign words, 78 reflection words, 13 slang words and 3457 proper names were identified. The numerical data obtained as a result of the determinations made were interpreted and the contribution of the books to Turkish language teaching was evaluated in terms of vocabulary.

Keywords: Language, language skills, Turkish teaching, vocabulary, Kral Şakir.

Giriş

İnsan, sosyal bir varlıktır ve bu nedenle çevresiyle iletişim kurma çabası içerisinde. İletişimin en temel, yaygın ve gelişmiş aracı ise dildir. Dil, bireyin kendini ifade edebilmesi, çevresiyle iletişim kurabilmesi ve sosyal ortamlarda var olabilmesi için en elzem araçtır. Duygu ve düşüncelerini etkili bir biçimde ifade edebilen bireyler daha sağlıklı bir yaşam sürdürebilir. Bireyin iletişim ve sosyalleşme ihtiyacını karşılayan dil; aynı zamanda milletlerin varlık göstergesi, bağımsızlık sembolü ve önemli kültür ögesidir. Her millet dilini korumayı, zenginleştirmeyi ve gelecek nesillere aktarmayı hedefler.

Söz varlığı, dilin yapısındaki temel unsurlardan biridir. “Bir dilin bütün sözcükleri, bir kişinin veya topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı” (Korkmaz, 1992, s. 100) olarak tanımlanmaktadır. Deyimler, atasözleri, ilişki sözleri (kalıp sözler), terimler, ikilemeler, yansıma sözler, yabancı sözcükler, kalıplaşmış sözler, argo sözler ve özel adlar söz varlığı unsurları olarak gösterilmektedir. Aksan’a göre “Söz varlığı sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlara da dilbilimdeki terimiyle göstergeler- olarak değil aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir” (2021, s. 15).

Dilin varlığını sürdürebilmesi ve nesilden nesile aktarılabilmesi söz varlığı ile mümkündür. Söz varlığı, bir dilin hazinesi olarak nitelendirilebilir. Söz varlığı bakımından zengin bir dili konuşan milletlerin etkili iletişim becerilerine sahip olması beklenir, milletlerin kültürü ile doğrudan ilişkilidir. Söz varlığı araştırmaları yapılarak milletlerin tarihsel süreçleri hakkında bilgi edinilebilir. “Bir toplumun nelere değer verdiğini, yaşam biçimini ve inançlarını anlayabilmek adına o toplumun dilinin söz varlığını incelemek önemlidir” (Aksan, 2021, s. 15).

Söz varlığı, ülkelerin eğitim sisteminde de etkili bir unsurdur. Eğitim sisteminin temel öğeleri öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimin kalitesi, öğretmen ve öğrencinin sahip olduğu söz varlığının yansımasıdır. Zengin bir kişisel söz varlığına sahip olan öğretmenin anlatma becerisi daha kuvvetli olacaktır. Kişisel söz varlığını zenginleştirmiş öğrencinin de anlama becerisinin daha gelişmiş olduğu düşünüldüğünde dil becerilerinin eğitimdeki önemi ortaya çıkmaktadır. Verilen eğitimin kalitesini artırmak için dil becerilerinin etkili bir şekilde kullanılması, etkin bir dil becerisi için de zengin bir söz varlığına sahip olunması gerekmektedir. Dil becerisi ve söz varlığı ilişkisi konusunda Demirci & Baş şöyle demektedir: “Dil becerisinin geliştirilmesi ve daha iyi zengin bir dile sahip olunması için söz varlığının iyileştirilmesi, yeni kelimeler ile sözcüklerin zenginleştirilmesi önemlidir. Söz varlığı ile dil becerisi arasında güçlü bir bağ bulunmaktadır” (2016, s. 217).

Ülkemizde Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin Türkçe öğretiminde önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin mevcut söz varlıklarının düzeyini tespit etme, öğrencilerin hangi düzeyde söz varlığına sahip olmaları gerektiğini bilme ve bu hedef doğrultusunda çalışmalar yapma sorumluluğu vardır.

Türkçe öğretiminin en temel materyali olan metinler, rastgele değil kullanılacağı sınıf seviyesindeki öğrencilerin sahip olduğu ve olması gereken söz varlığı dikkate alınarak bilinçli bir şekilde seçilmelidir. Türkçe ders kitapları ve diğer çocuk kitapları zengin bir söz varlığına sahip olmalı, dilimizin zenginliklerinin çocuklara aktarılmasında etkin bir rol üstlenmelidir. Bu bakımdan çocuklara hitap eden kitapların söz varlığının incelenip tespit edilmesi, kitaplarla ilgili eleştiri ve önerilerde bulunulması gereklidir.

Çalışmada Varol Yaşaroğlu tarafından kaleme alınmış 13 kitaplık Kral Şakir resimli kitap serisinin söz varlığı nitel araştırma yöntemine göre incelenmiştir. “Nitel araştırma yaklaşımı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır” (Yıldırım & Şimşek, 2003, s. 19). Çalışma sonunda seriden elde edilen söz varlığı unsurları tespit edilmiş, sınıflandırılmış, alıntı cümlelerle örneklendirilmiştir.

Çalışma Kral Şakir resimli kitap serisinde yer alan söz varlığı unsurlarının tespiti (deyim, atasözü, ilişki sözü, kalıplaşmış söz, ikileme, terim, yabancı sözcük, yansıma sözcük, argo söz ve özel ad) ile sınırlandırılmıştır.

1. Kral Şakir Resimli Kitap Serisinin Söz Varlığı

Bu bölümde Kral Şakir resimli kitap serisini oluşturan 13 kitap; Kral Şakir Tek Kişilik Dev Orkestra, Kral Şakir Macera Devam Ediyor, Kral Şakir Anlatsam Film Olur, Kral Şakir Hayat Kısa Filler Uçuyor, Kral Şakir Dostum Bu Çok Havalı, Kral Şakir Dürümler Karışık, Kral Şakir Mor Bir Fil Gördüm Sanki, Kral Şakir Macera Adası, Kral Şakir Muhtişim Dedektifler, Kral Şakir On Numara Macera, Kral Şakir Çok Bekledim Seni Yaz Tatili, Kral Şakir Dikkat Kaygan Zemin, Kral Şakir Cilala Parlat Bi Dürüm Patlat'ta yer alan söz varlığı unsurlarına ait bulgulara yer verilmiştir.

Kitaplarda, taranan 10 söz varlığı unsurunun (deyim, atasözü, ilişki sözü, kalıplaşmış söz, ikileme, terim, yabancı sözcük, yansıma sözcük, argo söz ve özel ad) tamamına dair bulgu elde edilmiştir. Bulguların tespitinde Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Güncel Türkçe Sözlük (GTS), Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü (Aksoy, 1993), Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü (Aktunç, 1998), Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü (Eyüboğlu, 1973) ile Sınıflandırılmış Türk Atasözleri'nden (Yurtbaşı, 1994) faydalanılmıştır.

Kitaplardan 15'in altında söz varlığı unsuru tespit edilen argo söz (13), atasözü (9) ve kalıplaşmış söz (4) bulgularının tamamı kitaplardaki kullanımlarıyla örneklenmiştir. 15'in üzerinde bulgu tespit edilen diğer söz varlığı unsurlarından ise her kitaptan rastgele seçilen 1 örnek (toplam 13) gösterilmiştir.

1.1. Deyimler

Deyimler, bir araya gelen sözcüklerin çoğunlukla mecaz anlamla bir durumu, duyguyu, kavramı ya da düşünceyi karşılmasıyla oluşan söz gruplarıdır. Başka bir tanımla deyimler “Genellikle bir durumu, karşılaşılan olayların özelliklerini, insanların karakterlerini ve çeşitli davranışlarını, insanların fiziksel ve ruhsal niteliklerini betimlemek üzere, birden çok sözcükle oluşturulan kalıplardır” (Aksan, 2014, s. 95).

Deyimler, az sayıda sözcükten oluşan fakat yoğun bir anlatım özelliği gösteren sözcük gruplarıdır. Deyim kullanılarak dilde az sözcükle fazla anlam ifade edilebilmektedir. İncelen 13 kitaptan 908 farklı, toplam 1340 deyim tespit edilmiştir.

Göz ardı etmek:

“Bu rekorda Fil'in katkılarını göz ardı edemeyiz tabii...” (TDO - 91)

Bıyık altından gülmek:

“Trafik o kadar yavaşlamıştı ki yolun kenarında yürüyen karınca sürüleri bizi geçiyor, arabalara bakıp bıyık altından gülüyorlardı.” (MDE - 184)

Dibe vurmak:

“Kalan paramızın miktarı biraz arttı ancak akşam olup eve gittiğimizde, ihtiyaçlar sıralanınca bütçe yine dibe vurdu.” (AFO - 51)

Söz vermek:

“Deneme yaparken 19 tane yatak kırınca esnaflar birleşip bana bu yatağı yaptılar, ben de bir daha çarşıya adım atmayacağıma dair onlara söz verdim.” (HKFU -112)

Şapka çıkarmak:

“Beyin yakan bu mantık kurgusuna şapka çıkardım.” (DBÇH - 84)

İki gözü iki çeşme:

“Bizimkinin üzüntüsü anında paniğe dönüştü, iki gözü iki çeşme dürümcüyle sarılıp ağlamaya başladılar.” (DK - 184)

Kulak misafiri olmak:

“O sırada Tanju ağabey gişenin arkasından çıkıverdi. Bizi çok daha hızlı ve muhteşem bir trene bindirebilirmiş. Konuşmalarımıza kulak misafiri olmuş.” (MBFGS - 79)

Gözünü seveyim:

“Bizim altı ayda gittiğimiz yolu, altı saniyede hallettiler. Teknolojinin gözünü seveyim.” (MA - 97)

Kısa kesmek:

“Yakalayacağımız kişinin kurt adam olması gerektiğini anlatmayı denedik ama en az anneminki kadar boş bir çabaydı, kısa kestik.” (MD - 56)

Kafa kafaya vermek:

“Babamla Necati ağabey böyle durumlarda kafa kafaya verip düşünürler.” (ONM - 149)

Gıkını çıkarmamak:

“Daha ne olsun! Kumpir, bu haksızlığa gıkını çıkarmadı. Ben duruma hemen el attım.” (ÇBSYT - 114)

Leb demeden leblebiyi anlamak:

“Mirket ağabey ‘Bu bebek büyüyünce bilim insanı olacak herhalde. Baksanıza leb demeden leblebiyi anlıyor.’ diye gülerken aracın içine girdi.” (DKZ - 134)

Elinden geleni ardına koymamak:

“Kazanamadığını kabullenmeyen Necati ağabeyi bozguna uğratmak için *elinden geleni ardına koymayacaktı.*” (CPBDP - 39).

1.2. Atasözleri

Atasözü; “Anonim karakter taşıyan, atalardan kaldığı kabul edilen ve toplumun yüzyıllar boyunca geçirdiği denemelerden, ortak düşünce, tutum ve davranışlarıyla dünya görüşünden oluşan, genel kural niteliğindeki kısa, özlü, kalıplaşmış söz” (Korkmaz, 1992, s. 15) şeklinde tanımlanmaktadır. Gözlem, tecrübe, alışkanlık ve inanç kaynaklı üretilen kalıplaşmış sözler olarak nitelendirilen atasözleri, ait olduğu milletin kültürünün önemli bir parçasıdır. İncelenen 13 kitaptan 9 farklı atasözü tespit edilmiştir. Tespit edilen atasözlerinin tamamı aşağıda örneklendirilmiştir.

Altta kalanın canı çıksın:

“*Altta kalanın canı çıksın.*’ tadında eller, ayaklar, kafalar ve karışmış bedenlerden oluşan bir kütleyle dönüştük.” (MDE - 177)

Beterin beteri var:

“Bu kadarına dayanamam, kaçırım bu mahalleden. Ama işte *beterin beteri var.* Başına gelenleri olgunlukla kabullenmek lâzım.” (TKDO - 132)

Bilmemek değil öğrenmemek ayıp:

“Bu kelimeyi bilmiyordum, anlamını sordum, Fil Necati her şeyi çok iyi bilen adam edasıyla sifon olduğunu söyledi. Ya *bilmemek değil öğrenmemek ayıp* değil mi?” (DBÇH - 42)

Çivi çiviye söker:

“*Çivi çiviye söker,* bir maceranın travması ancak yeni macerayla atlatılır, sizce de öyle değil mi?” (DK - 160)

Davulun sesi uzaktan hoş gelir:

“Normalde *davulun sesi uzaktan hoş gelir* ama bu yaptığı hiç hoş değildi.” (MA - 77)

Dilini eşek arısı soksun:

“*Dilimi eşek arısı soksun* benim. Nereden çıkardım bu araba işini?” (MA - 83)

Hatasız kul olmaz:

“Bu da Fil Necati ile arkadaş olmanın bedeli ne yazık ki... Ne yapalım? *Hatasız kul olmaz,* seven katlanır.” (TKDO - 205)

Köpek suya düşmeyince yüzmeyi öğrenemez:

“‘*Unutma evlat, köpek suya düşmeyince yüzmeyi öğrenemez.*’ dedi.” (MA - 149)

Sona kalan dona kalır

“Necati ağabeyin umurunda mı? Paytak paytak koşmaya başladı. Bekle diyorum, ‘*sona kalan dona kalır.*’ diyor.” (MA - 101)

1.3. İlişki Sözleri (Kalıp Sözler)

İlişki sözleri, “Bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması âdet olan birtakım sözlerdir” (Aksan, 2021, s. 42). Günlük konuşma dilinde sıklıkla başvurulan ilişki sözleri, toplumun tüm kesimlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. İyi dilekte bulunmak, selamlaşmak, vedalaşmak, dua ve beddua etmek vb. amaçlarla ilişki

sözleri kullanılmaktadır. İncelenen 13 kitaptan 362 farklı, toplam 627 ilişki sözü tespit edilmiştir.

Çok şükür:

“Çok şükür, sağ salim arka bahçeye iniş yaptık.” (TKDO - 92)

Lütfen:

“Lütfen normalleşelim, dayanamam ben buna.” (MDE - 46)

Allah'tan ümit kesilmez:

“Babam, ‘Allah'tan ümit kesilmez, biz yine de kapı açılınca içeri girip şansımızı deneriz.’ dedi.” (AFO - 92)

Güle güle:

“Güle güle Pudi! Seni özleyeceğiz, güle güle!” (HKFU - 206)

Yemin ederim:

“Kuş tüylerine veya silikon sünger parçalarına bulanmış kıymalı karnıyarık filan gibi bir şeye diye bir an aklıma geldi, *yemin ederim* yemekten soğudum.” (DBÇH - 190)

Özür dilerim:

“Herkesten çok özür dilerim. Yuvamdan ayrıldım, buradaki sıcak havaya bir türlü alışamadım.” (DK - 200)

Övünmek gibi olmasın:

“Övünmek gibi olmasın, öyle bir oyun hazırladım ki gerçekten hiç bitmiyor.” (MBFGS - 7)

Geçmiş olsun:

“Ama geçmiş olsun, bana söz vermiş oldu. Babalar çocuklarına verdikleri sözleri tutmak zorunda.” (MA - 132)

İyi geceler:

“Oh, uyudum bile, hem de çok derin gittim, kalkamam artık, bak nasıl horlayacağım şimdi, *iyi geceler.*’ deyip anında gök gürültüsü gibi homurtular çıkarmaya başladı.” (MD - 53)

Hoş geldiniz:

“Neyse efendim, hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Ne bakmıştınız?” (ONM - 95)

Ayıp oluyor ama:

“Hoop! Ayıp oluyor ama. Ben sana dürbünle bakıyor muyum?” (ÇBSYT - 27)

Elveda:

“‘Telefonuna da *elveda* de!’ diyerek beni kolumdan tutup götürmeye başladı.” (DKZ - 129)

Günaydın:

“Canazor ise yeni uyanmış olmanın sersemliğiyle ‘Bir *günaydın* yok mu?’ diye söylenmişti.” (CPBDP - 197)

1.4. Kalıplaşmış Sözler

Kalıplaşmış sözler, çoğunlukla liderler, devlet adamları ve bilge kişiler tarafından söylenmiş özlü sözlerdir. “Her dilde rastlanan kalıplaşmış sözler; ünlü kişilerin, hükümdarların, düşünürlerin, sanatçıların, belli bir durumda, belli bir olay karşısında söyledikleri, evrenselleşmiş sözlerdir” (Aksan, 2021, s. 43). Bu sözlerin nesiller arası hatta diller arası aktarımı sayesinde tüm topluma ve dünyaya mâl olabilmesi mümkündür. İncelenen 13 kitaptan 4 farklı, toplam 4 kalıplaşmış söz tespit edilmiştir.

Benim için küçük ama insanlık için büyük bir adım:

“Necati Ağabey mekiğin kapısından fırlayıp havada uçmaya başlamış. Sonra da karşılarındaki bir kum tepesine çarparak ancak durabilmiş. Sonra da Ay'a ayak basmış. ‘Bu benim için küçük ama insanlık için büyük bir adım.’ diye söyleniyormuş.” (DKZ - 39)

Bindik bir alamete gidiyoruz kıyamete:

“Hoş bir görüntü veriyoruzdur kesin. Ama yıldızın içinde olmak yeterince korkutucu bence, *bindik bir alamete, gidiyoruz kıyamete mi acaba?*” (MA - 91)

Bir dil bir insan, iki dil iki insan:

“Bu işin altından kazasız belasız kalkabilirsem yemin ediyorum bir dahakine yurt dışından özel eğitilmiş bakıcı getireceğim. Hem yabancı dilleri de gelişir, *bir dil bir insan, iki dil iki insan*, eee üç civciv, altı civciv, hem de acayip büyümüşünden...” (DBÇH - 140)

Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için:

“Ama bir faydası olmadı. Sonuçta biz bir grupmuşuz, buraya gelerek şehri karıştırmışız, o yüzden hepimiz suçluymuşuz. Bir tür *hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için* durumu yani...” (DK - 98)

1.5. İkilemeler

İkilemeler, dilde sözü pekiştirmek, vurgulamak, ahenk oluşturmak vb. maksatlarla kullanılmaktadır. “Aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi” (Korkmaz, 1992, s. 82) şeklinde tanımlanan ikileme, başka bir tanımlamaya göre “Bir sözcüğün ya da yansımali bir birimin tamamının ya da bir kısmının yinelenmesi; ya da sözcüğün anlam özellikleri açısından eş anlamlı, zıt anlamlı, anlam açısından ilişkili olabileceği başka bir sözcükle birlikte kullanılmasıyla oluşturulan bir anlatım biçimidir” (Aksan, 2014, s. 115). İncelenen 13 kitaptan 390 farklı, toplam 480 ikileme tespit edilmiştir.

Allak bullak:

“Pazarı *allak bullak* edip ortalığı birbirine kattıktan sonra Ayı Polat, bir ağaca toslayıp durdu.” (TKDO - 42)

Süklüm püklüm:

“Tuvalete gidip karizmayı düzeltmem lazımdı, *süklüm püklüm* sınıftan çıktım.” (MDE - 26)

Arada sırada:

“Remzi, televizyonda izlemiştim. Bir psikolog, küçük çocuklara *arada sırada* büyük sorumluluklar verin ki kendilerine güvenleri artsın diyordu.” (AFO - 28)

Kazasız belasız:

“Annemden izni koparınca ikisi de çocuklar gibi sevinip zıplamaya başladılar. İyi hoş da adamlar hâlâ bize bakıyor. Bu işten *kazasız belasız* sıyrılmamız zor olacak.” (HKFU - 142)

Aşağı yukarı:

“Onlarla *aşağı yukarı* aynı boyutta olmasına rağmen görüşlerinden Necati Ağabey bile ürktü.” (DBÇH - 139)

Boş boş:

“Babam bu cevaba çok sinirlendi ama adam ısrarcıydı. *Boş boş* ekrana bakacağımıza hiç değilse karnımız doyardı.” (DK - 126)

Gizli saklı:

“Çok zengin olunca hepsine birer oyun hediye edeceğim, böylece sabah erken *gizli saklı* bir şeyler yaparsak bizi göremesinler.” (MBFGS - 187)

Yarım yamalak:

“O andan beri Necati ağabey kapris yapıp benimle *yarım yamalak* konuşuyor.” (MA - 112)

Demet demet:

“Ama mahallenin her yerine *demet demet* sarımsakları asmaya başlayınca seçtiğimiz yolun sakıncaları da ortaya çıktı.” (MD - 58)

Hepi topu:

“Annem *hepi topu* birkaç saat kalacağımızı söyleyip bizi rahatlatmaya çalışıyordu.” (ONM - 174)

Derme çatma:

“İkizleri *derme çatma* barakalarına koymak üzereydi.” (ÇBSYT - 197)

Zırt pırt:

“Muzaffer de ‘Aaa bi karar verin siz de! *Zırt pırt* çay mı demlenirmiş? Çayın kilosu kaç lira biliyor musunuz?’ diyerek sinirle kapıdan geri çıkıp gitti.” (DKZ - 200)

Ufak ufak:

“Çünkü bu heykel pastırma kokuyordu. Şu heykelin kazağından *ufak ufak* yesem kimsecikler anlamaz.” (CPBDP - 180)

1.6. Terimler

Terim, “Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime; ıstılah” (GTS) anlamına gelmektedir. Terimler ait olduğu bilim, sanat, spor ya da meslek alanlarına özgü sözcüklerdir. Bu nedenle bazı terimlerin toplumun geneli tarafından anlaşılması beklenmez. Bazı terimlerin günlük konuşma dilinde karşılığı bulunurken bazılarının ise günlük konuşma dilinde karşılığı yoktur. Kültürel, terimleri “Bilim, sanat ve meslek dallarının mensupları arasında anlaşmayı sağlayan, ait olduğu alanın özel kavramlarını karşılayan kelimeler” (2019, s. 389) şeklinde tanımlamıştır. İncelenen 13 kitaptan 488 farklı toplam 1269 terim tespit edilmiştir.

Özne:

“Canan; durumumuzu güzel kurulmuş, *öznesi* ile yüklemi yerli gerinde cümlelerle çabucak anlatıverdi. Kızım okudukları gerçekten işe yarıyor.” (TKDO - 152)

Gol:

“Benim yüksek frekanslı maç sunumum, konsantrasyon, babamın *golü* derken maç bitti.” (MDO, 161)

Akrofobi:

“Bilim İnsanları böyle oluyor, yükseklik korkusu yerine *akrofobi* diyorlar. Zaten bu kadar havalı bir hastalığınız olduğunu duyunca yüzde elli iyileşiyorsunuz.” (AFO - 122)

Elektromanyetik:

"Efendim, *elektromanyetik* bir şey bizi çekiyor!" (HKFU - 198)

Mikroorganizma:

“Bu sepeti uzay aracına koyup Mars'a göndersek oradaki *mikroorganizmalar* Satürn'e göç edip yeni bir yaşam formu yaratmaktan hiç çekinmezler bence.” (DBÇH - 30)

Koronavirüs:

“Selam arkadaşlar, dünyaya nasıl yayılmaya başladığı halen belli olmayan *Koronavirüs* yüzünden macera yaşamaya halimiz kalmadı.” (DK - 67)

Koordinat:

“Şimdi kâğıt kalem alıp yazmaya başlayın. Buranın *koordinatlarını* veriyorum.” (MBFGS - 39)

Uranüs:

“Çünkü Samanyolu Galaksisi’ndeki en soğuk gezegen *Uranüs* idi.” (MA - 202)

Basınç:

“Mirket ağabey elimize bir tablet tutuşturdu, bununla balonu takip edebilecektik ama fazla yüksekte gittiğini, beş yüz metre daha yükselirse azalan *basınçla* daha fazla şişeceğini ve patlayacağını söyledi.” (MD - 187)

Karantina:

“Mekanik ses, kâğıt para mikrobunun imha edildiğini ve *karantina* modundan çıktığımızı söyledi.” (ONM - 188)

Molekül:

“Hecati Ağabey buraya gelene kadar *moleküllerden* dolayı türlü türlü şekillere girdi.” (ÇBSYT - 107)

Bobin:

“Üstündeki çarklardan ve elektrik *bobinlerinden* kıvılcımlar geliyordu.” (DKZ - 72)

Güneş tutulması:

“Derken, bir *güneş tutulması* kadar az rastlanan bir olay gerçekleşti.” (CPBDP - 97)

1.7. Yabancı Sözcükler

Diller arası etkileşim doğal bir süreç ve olası bir durumdur. Gerek bilim ve teknoloji gerek tarihi, siyasi ve ekonomik birtakım sebepler nedeniyle diller birbirlerinden etkilenmektedir. Bu etkileşim, dillerde alıntı sözcükleri ortaya çıkarmaktadır. Alıntı sözcükler bilgi alıntıları ve özentî alıntıları olmak üzere iki şekilde değerlendirilebilir. “Bireyler öğrenmek ve bilgilenmek amacıyla bilgi alıntıları, moda ya da özentî yolu ile dil

dışı konuları alıcı dile geçirdikleri özentî alıntılarını yaparlar. Bilgi alıntılarını dili özentî alıntılarını kadar tehlikeye sokmazlar” (Karaağaç, 2014, s. 137). İncelenen 13 kitaptan 1205 farklı, toplam 3036 yabancı sözcük tespit edilmiştir.

Aktivite:

“Köylere bayılırım ben! Havuzlar, spor *aktiviteleri*, su oyunları ve en önemlisi sürekli açık büfe yiimeeeekkk!” (TKDO - 179)

Final:

“Önümüzde Galata Kulesi yani *final* çizgisi vardı.” (MDE - 50)

Ültimatom:

“Babam Necati ağabeyin bırak istediğini almak, söylediklerini bile dinlememek konusunda sert bir *ültimatom* verdi.” (AFO - 47)

Süper:

“Dürümcü usta, *süper* acılı Adana ve ciğer şiş yapar.” (HKFU - 168)

Panik:

“Arabadan *panikle* indik.” (DBÇH - 163)

Vana:

“Bir martı ne olduğuna bakmadan havada yakaladığı *vanayla* olay yerinden uzaklaştı.” (DK - 176)

Lider:

“Çok büyük bir alanda toplanmış yüzlerce beyin, kürsüde konuşan *liderlerini* dinliyordu.” (MBFGS - 41)

Sandviç:

“Ya tavuklu *sandviç* görüntüsünde aklıktan deliye dönmüş Fil Necati ağabeyin midesine gideceğim ya da hafif kızılımtırak Mars'a ineceğim.” (MA - 97)

Kaotik:

“Bütün mahalleli bu çığılı duyunca irkildi ve yukarı baktı. Bütün bu *kaotik* seslerin kaynağı Necati ağabeyin evinin açık penceresiydi.” (MD - 79)

Fayton:

“Nasıl oldu anlamadım ama hepimiz sanki *faytonu* kiralamışız da ilk duraktan binmişiz gibi doğrudan koltuklara oturduk.” (ONM - 27)

Espri:

“Kasadayken *espri* yaptığımızda keşke indirim olsa... Ne güzel olurdu.” (ÇBSYT - 168)

Buton:

“Canan da annemin arkasından hayret içinde bakarken kâğıtta yazdığı gibi kırmızı *butona* hızlıca basmaya başlamış.” (DKZ - 69)

Absürt:

“Bazıları komik, bazıları macera dolu, en önemlisi de alabildiğine *absürt*.” (CPBDP - 190)

1.8. Yansıma Sözcükler

Yansıma sözcükler, “Tabiat seslerini tasvir veya kabataslak taklit ederek meydana gelmiş ses topluluklarıdır” (Banguoğlu, 1974, s. 402). Yansıma sözcüklerin, doğadaki seslerin ana hatlarıyla taklidi veya ayrıntılı bir şekilde betimlenmesi yoluyla ortaya çıktığı söylenebilir. Korkmaz’a göre yansıma sözcükler “Tabiattaki sesleri yansıtmaya yönelik, bu bakımdan dilin kabul ettiği ses birleşimiyle, gösterilen arasında yakın bir bağ bulunan, dolayısıyla oluşturulması bir sebebe bağlanan dil birlikleri” (1992, s. 170) anlamına gelmektedir. Vardar ise yansıma sözcükler için “Dış gerçeklik düzleminde var olan bir ses ya da görüntüyü, işitsel izlemi yansıtacak biçimde aktaran, adlandırılan gerçeği ses öykünmesi yoluyla belirten dilsel öge” (2007, s. 216) tanımlamasını yapmıştır. İncelenen 13 kitaptan 52 farklı, toplam 78 yansıma sözcük tespit edilmiştir.

Hapşırma:

“Necati'ye telsizle ulaştık, *hapşırma*yı başarırsa ortaya çıkan kasırga kıvamlı hava akımı bizi dışarı çıkarabilirdi.”

Horultu:

“O, takkesi başında battaniyesi üzerinde fil *horultusu* çıkarmakla meşguldü.” (MDE - 186)

Agu:

“Öncesinde yemek yemek, uyumak *agu* yapmak gibi daha bebeksi işlerle uğraşıyordum.” (AFO - 19)

Homurtu:

“Bu arada su ısıtıcı, buzdolabı, faks makinası üzerimize doğru *homurtular* çıkararak ilerliyorlardı.” (HKFU - 60)

Gıcırıtı:

“İşte yine başımız beladaydı, teleferiğin bağlantılarından birkaç tanesi koptu, kabin *gıcırıtılar* çıkararak dengesiz ve korkutucu şekilde sallanmaya başladı.” (DBÇH - 100)

Hüpletmek:

“Annemin yaptığı sıcak çikolatadan ikram edecektim ama ne mümkün, Necati ağabey anında son kalan bardağı *hüplettili*.” (DK - 28)

Fısıltı:

“Bu Gürol makinist mi falcı mı anlamadım, Tanju ağabeyin duymadığı *fısıltı*yı o duydu.” (MBFGS - 84)

Çınlamak:

“Etraf sarsılmaya başladı, fırtınanın sesi kulaklarımı *çınlattı* ve en sonunda hortum bizi içine sürükledi.” (MA - 54)

Gurultu:

“Karın *gurultusuna* benzeyen bu korkutucu sesi nerede olsa tanırım.” (MD - 78)

Horlamak:

“Fazla derin uyudu sanırım çünkü *horluyor* ve açık kalan ağızına tavandan damlayan suların farkında bile değil.” (ONM - 71)

Fısıldamak:

“Hemen babamı uyardım. Babam da musluğu aradı ve *fısıldadı*.” (ÇBSYT - 84)

Vızlamak:

“Sabahtan beri *vızlıyorum*. Biriniz duymadınız’ diye vızıldamasını iyice artırdı.” (DKZ - 79)

Gıdıklamak:

“Tavuklar dinozorlara çok benzemiyor mu? Acaba dinozorlar da *gıdıklarlar* mı? deyince küratörün kafası karıştı ve bir adım geriye çekildi.” (CPBDP - 194)

1.9. Argo Sözcükler

Diğer söz varlığı unsurlarına göre daha özel ve kısıtlı bir kullanım alanına sahip olan argo sözcükler, “Her yerde ve her zaman kullanılmayan, kullanılmaması gereken, çoğunlukla eğitimsiz kişilerin kullandığı söz veya deyim” (GTS) şeklinde tanımlanmıştır. Korkmaz’a göre argo, “Farklı bir anlaşma biçimi sağlamak üzere aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dildeki kelimelere özel anlamlar vermek, bazı kelimelerde değişiklik yapmak, dilin lehçelerinden, eskimiş unsurlarından ve yabancı kökenli şekillerinden de yararlanmak suretiyle oluşturdukları herkesçe anlaşılmayan kelime ve deyimlerden oluşan, gereğinde mecazlı anlamlara da yer veren özel dil veya söz dağarcığı” (1992, s. 13) anlamına gelmektedir. İncelenen 13 kitaptan 9 farklı, toplam 13 argo söz tespit edilmiştir.

Çakma:

“Biraz örnek alın beni yahu! Bunlar kötü kopya... *Çakmasınız* oğlum siz...” (MDE - 130)

Çakmak:

“Akli lazerde kalan fil, önce babama onsuz lazer oynadığı için bir tane *çaktı*, sonra da aracın üzerine fırlayıp, ‘Aman, yapma, dur!’ dememize bile fırsat vermeden düğmeye basıverdi.” (TKDO - 167)

Erkete:

“Uyuz Tanju ağabey de konuştuğumuzu görüp yanımıza geldi, istersek bir gofret karşılığında *erketelik* yapabilirmiş.” (DBÇH - 42)

Gıcır:

“Aslan yelesi saçlarım yeni yıkanmış köpeğe, *gıcır* kıyafetlerim de makineden alıp kurutmadan giymişim gibi bir hâle dönüştü.” (MDE - 26)

Hikâye:

“Süperman, Batman, Spiderman... Yok canım hepsi bizim yanımızda *hikâye* kalır.” (DBÇH - 106)

Karavana:

“Gerçekten aradan geçen zaman işe yaramıştı, askerde sürekli *karavana* atan adam, tek vuruşta köfteyi yok etti.” (TKDO - 162)

Keklemek:

“Necati ağabey bana dönerek sessizce, ‘Şakir bu adam şaşırmış, bizi *kekledi*’ dedi ve hemen üstüne korkudan bağırıldı.” (MA - 40)

Saftirik:

“Bizim *saftirik* ağabeyimiz Necati, kafasına gece takkesini geçirip anında uyumaya karar verdi.” (MDE - 167)

Volta atmak:

“Odadaki her şey siyah beyaz ve eski teknoloji. Tanju ağabey ise elleri arkasında odada *volta atıyor.*” (DKZ - 142)

1.10. Özel Adlar

Özel adlar “Tek olan, diğer varlıklar içinde tam bir benzeri olmayan varlıkların hususi adları” (Ergin, 2004, s. 218) anlamına gelmektedir. Vardar & Güz ise özel adları “Ayrı olarak ele alınan bir tek varlık ya da nesneyi belirten ad” (1980) şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımlardan hareketle özel adlar için bir varlığı diğerlerinden ayıran, onun tek olma özelliğini ön plana çıkaran, sonradan yakıştırılmış ad denilebilir. İncelenen 13 kitaptan 403 farklı, toplam 3457 özel ad tespit edilmiştir.

Fil Necati:

“TV bağlantısını yapıp oyunu kurmaya çatışırken günün ilk saçma cümlesi *Fil Necati'den* geldi: ‘Canım doğum günü pastası istiyor.’” (TKDO - 7)

Konya:

“Onun yerine seni *Konya'ya* götüreyim Şeb-i Aruz törenlerini izlersin.” (MDE - 176)

Orhan Veli:

“Babam Remzi, ‘Hey! Sen ne yapıyorsun orada?’ diye New York Polis Departmanı’nın kıdemli bir üyesi gibi bağırınca adamcağız ürkütü: ‘Eskiler alıyorum, alıp musiki yapıyorum.’ diye *Orhan Veli'den* bir dize söyledi.” (AFO - 78)

Osmanlı:

“Deniz kıyısında, *Osmanlı* saltanat kayıklarına benzeyen büyük kayıklar iskeleye bağlanmış.” (HKFU - 69)

Nobel Ödülü:

“Sanki çok önemli bir buluş yapmışlar da *Nobel Ödülü'nü* alacaklarmış edasında...” (DBÇH - 65)

Hızır Reis Denizaltısı:

“1944 yapımı *Hızır Reis Denizaltısı'nın* içinde koşturup duruyoruz, herkes bulduğu bütün butonlara basıyor, kolları çekiyor.” (DK - 74)

Türkçe:

“Olmadı bu, bey ile beyin karıştı. *Türkçe* çok imkânlı dildir aslında, niye böyle yetersiz oldu şimdi?” (MBFGS - 65)

Zafer Öğretmen:

“*Zafer öğretmen*, bulabildiği en iyi ödevi verdi.” (MA - 126)

İtalya:

“Söylediğine göre bu ağı örebilmek için *İtalya'da* sanat eğitimi almış.” (MD - 137)

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı:

“Bizim evin AFAD görevlisi babam -*Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı* demek bu, belki bilmezsiniz- küvete binmiş, elinde duş fırçasından yaptığı kürek, evin içindeki suyun üzerinde geziyordu.” (ONM - 74)

Galata Kulesi:

“Necati Ağabey kuleden uçuş izni istedi. Bize cevabı kim verir? Elbette *Galata Kulesi...*” (ÇBSYT - 144)

Marmaris:

“Rüyamda Necati ağabey ve babam birlikte *Marmaris, İçmeler'* deki sahil kıyısında idik.” (DKZ - 134)

Taş Devri:

“Ama babam *Taş Devri'nden* kalma biri değil. Sadece eskiden internetsiz yaşamak normalmiş.” (CPBDP - 117)

Sonuç

Kral Şakir resimli kitap serisinde taranan 10 söz varlığı unsurunun (deyim, atasözü, ilişki sözü, kalıplaşmış söz, ikileme, terim, yabancı sözcük, yansıma sözcük, argo söz ve özel ad) tamamına dair bulgu elde edilmiş. Çalışmada toplam 13 kitaptan 10313 söz varlığı unsuru tespit edilmiştir. Bu verilerden hareketle *Kral Şakir* resimli kitap serisi söz varlığı çeşitliliği ve sayısı bakımından zengindir. Tespit edilen söz varlığı unsurlarının 3457'si özel ad, 3036'sı yabancı sözcük, 1269'u terim, 1340'ı deyim, 627'si ilişki sözü (kalıp söz), 480'i ikileme, 78'i yansıma sözcük, 13'ü argo söz, 9'u atasözü ve 4'ü kalıplaşmış sözdür.

Kral Şakir resimli kitap serisinde en fazla tespit edilen söz varlığı unsuru 3457 kez ile özel adlardır. Hikâyelerde en sık rastlanan özel ad, 13 kitapta 1457 kez kullanılan başkahraman *Necati (Fil Necati)*dir. Özel ad kullanımının fazla olması, anlatımı olumsuz yönde etkilemiştir. Aynı adların sık kullanımı, tekrara düşülmesine sebep olması nedeniyle anlatımın akıcılığını bozmaktadır. Bu nedenle kitaplarda özel ad kullanımında aynı adların sık tekrarlanmaması tavsiye edilmektedir.

Seride özel adlardan sonra en fazla rastlanan söz varlığı unsuru 3036 kez ile yabancı sözcüklerdir. En sık rastlanan yabancı sözcük 41 kez ile *lider* sözcüğüdür. Seride yabancı sözcük kullanımının fazla olması, kitapların Türkçe öğretimine sunduğu katkıyı azaltmıştır. Kitaplarda kullanılan yabancı sözcüklerin yerine mümkün olduğunca Türkçelerinin tercih edilmesi (lider/önder, absürt/saçma, final/son, selfie/özçekim, sponsor/destekleyici, esrarengiz/gizemli, agresif/saldırgan gibi) kitapların Türkçe öğretimine sunduğu katkıyı arttıracaktır.

Seri, terim kullanımı açısından oldukça zengindir. İncelenen 13 kitapta 1269 terim tespit edilmiştir. En sık kullanılan terim 41 kez ile *Dünya* terimidir. Serinin terim varlığı bakımından zengin olmasında yazarın daha çok bilim, teknoloji ve uzay konularını tercih etmesi etkili olmuştur. İncelenen kitap serisinin, öğrencilerin terimlerle ilgili kişisel söz varlığını artırması konusunda faydalı olacağı tespit edilmiştir.

Kral Şakir resimli kitap serisinin 13 kitabında da deyim tespit edilmiştir. 1340 kez deyim kullanılması ve kitapların tamamında deyimlere sıkça yer verilmesi, kitapların deyim varlığı açısından zengin olduğunu göstermektedir. Kitaplarda en sık rastlanan deyim 94 kez kullanılan “*karar vermek*”tir. Yazarın, serinin tüm kitaplarında 1340 kez deyim kullanması Türkçe öğretimine olumlu katkı sağlamıştır. Öğrencilerin etkili konuşma becerisinin gelişimi ve kendi kültürümüzün genç kuşaklara aktarılması için

kitaplarda deyimlere yer verilmelidir. İncelenen kitap serisi öğrencilerin deyim varlığını artırma noktasında başarılıdır.

Seride 627 ilişki sözü (kalıp söz) kullanılmıştır, en sık rastlanan ilişki sözü 78 kez geçen *evet* sözcüğüdür. Serinin ilişki sözü varlığı açısından yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Türkçenin öğretiminin daha verimli yapılabilmesi ve yeni yetişen kuşakların sosyalleşmede kullanabilecekleri ilişki sözlerinin öğretilmesi için kitaplarda bu tür sözlerin daha sık kullanılması faydalı olacaktır.

Seride 480 ikileme yer almaktadır. En sık rastlanan ikileme 28 kez ile *kendi kendine* söz grubudur. Serinin ikileme varlığı açısından yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Seride 78 kez yansıma sözcüğe rastlanmıştır, bunlar içerisinde 11 kez kullanılan *hapşırarak* sözcüğü en sık kullanılan yansıma sözcüktür. Seride yeterli düzeyde yansıma sözcüğe yer verildiği görülmüştür.

Seride toplamda 13 argo söz bulunmaktadır. En fazla tekrarlanan argo söz 3 kez ile *erkete* sözcüğüdür. Seride az da olsa argo söz kullanıldığı tespit edilmiştir.

İncelenen kitapların atasözü varlığı bakımından yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Seride tespit edilen 10313 söz varlığı unsurundan sadece 9'u atasözüdür. Bu atasözleri seride birer kez geçmektedir. Dilimizin zenginliklerini Türkçe öğretimi sürecine yansıtmak, atasözlerimizi öğrencilerle buluşturmak, az sözle daha etkili konuşabilmek, yerli düşünce sistemi ile birleştirilmiş hayat tecrübelerinden istifade edebilmek ve öğrencilerin atasözü kullanımını yaygınlaştırmak için kitaplarda atasözlerine daha sık yer verilmesi tavsiye edilmektedir.

Kalıplaşmış sözler seride yeterli düzeyde kullanılmamıştır. Seride toplam 4 kalıplaşmış söz tespit edilmiştir. Tanınmış, bilgin ve tecrübeli şahsiyetlerin söylemiş olduğu özlü sözlerin kitaplarda daha sık kullanılması, Türkçenin öğretimine ve kültür aktarımına katkı sağlayacaktır. Öğrencilere kalıplaşmış sözler aracılığıyla saygın, bilgili ve örnek şahsiyetlerin tanıtılması ve onların hayat tecrübelerinden yeni yetişen kuşakların daha fazla istifade etmesi amacıyla kitaplarda kalıplaşmış sözlere daha sık yer verilmesi tavsiye edilmektedir.

Söz varlığı özelinde incelenen *Kral Şakir* resimli kitap serisine ait 13 kitabın deyim, terim, ilişki sözü, ikileme ve yansıma sözcük varlığı bakımından zengin; atasözü ve kalıplaşmış söz varlığı bakımından ise yetersiz olduğu görülmüştür. Ayrıca kitaplarda yabancı sözcüklerin yerine Türkçe karşılıklarının kullanımına özen gösterilmediği, tekrarlayan özel ad kullanımının anlatımın akıcılığını olumsuz yönde etkilediği, argo sözlere ise fazla yer verilmediği tespit edilmiştir. Genel anlamda *Kral Şakir* resimli kitap serisinin söz varlığının Türkçe öğretimine olumlu katkı sunacağı, öğrencilerin söz varlığını zenginleştirme noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Aksan, D. (2014). *Anadilimizin söz denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksan, D. (2021). *Türkçenin sözvarlığı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aksoy, Ö. A. (1993). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü 1*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Aktunç, H. (1998). *Türkçenin büyük argo sözlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Banguoğlu, T. (1974). *Türk grameri: ses bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Demirci, S. & Baş, B. (2016). İlkokul 3. sınıflarda söz varlığının geliştirilmesi üzerine bir eylem araştırması. *Millî Eğitim*, 45(210), 215-235.

- Ergin, M. (2004). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayıncılık
- Eyüboğlu, K. (1973). *Şiirde ve halk dilinde atasözleri ve deyimler 1-2*. İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık.
- Karaağaç, G. (2014). *Dil tarih ve insan*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kültüral, Z. (2019). Dil bilgisi terimleri sözlükleri ve terimlerin kullanımında görülen aksaklıklar. *Turkish Studies* 4 (8), 383-394.
- TDK Güncel Türkçe Sözlük. (2024). <https://sozluk.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 26.08.2024].
- Vardar, B. (2007). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Vardar, B. & Güz, N. (1980). *Dilbilim ve dilbilgisi terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yurtbaşı, M. (1994). *Sınıflandırılmış Türk atasözleri*. Ankara: Özdemir Yayıncılık.